

Collegevoorstel

Opgesteld door: A. Dohmen
Datum: 31 augustus 2015
Sector/team/teamonderdeel: SE Kaders Regie en Ondersteuning
Telefoonnummer: 541513

Onderwerp: Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)

Programma: Leefbaarheid en veiligheid

Voorgesteld besluit:

1. Kennis te nemen van de bijgevoegde delen 0 t/m VI uit de IBOR-map.
2. De raad voor te stellen de visie en ambities voor het beheer van de openbare ruimte, zoals deze zijn benoemd in de beleidsnota IBOR (deel I), vast te stellen.
3. Het Integraal verzorgend onderhoudsplan (deel II) vast te stellen, waarin het kwaliteitsgestuurd werken volgens IBOR wordt beschreven.
4. De raad voor te stellen voor het verzorgend beheer van de openbare ruimte te kiezen voor een beheerniveau conform scenario 'zuinig'.
5. De kaart functionele eenheden (deel III) vast te stellen, waarop de verschillende gebieden zijn benoemd.
6. De kwaliteitscatalogus op maat voor Almelo (deel IV) vast te stellen, waarin de kwaliteiten zijn beschreven aan de hand van meetbare criteria.
7. De afdeling Stad & Economie opdracht te geven om, na besluitvorming in de raad, integraal en kwaliteitsgericht werken in het beheer van de openbare ruimte verder vorm te geven.

Toelichting voor openbare besluitenlijst:

De gemeente Almelo heeft instrumenten ontwikkeld voor Integraal Beheer van de Openbare Ruimte (IBOR). IBOR gaat ervan uit dat de openbare ruimte als één geheel wordt ervaren. Met behulp van IBOR worden alle werkzaamheden in het beheer van de openbare ruimte op elkaar afgestemd. Tevens is dit een middel om kwaliteitsgestuurd te gaan werken. De gemeenteraad wordt voorgesteld de kaders voor het beheer vast te stellen, te weten de visie en ambities. Tevens wordt de raad voorgesteld voor het verzorgend beheer een niveau conform scenario 'zuinig' vast te stellen. Het college stelt het integraal verzorgend onderhoudsplan, de kaart functionele eenheden en de kwaliteitscatalogus vast.

parafering:

Portefeuillehouder: A.J. Timmer

Afdoening portefeuillehouder: nee

Collegebesluit

Openbaar

Raad

Raadsvoorstel ter besluitvorming

Bijlagen bij dit collegevoorstel:

- Raadsvoorstel RAAD-1503070
- IBOR deel 0 Introductie (INTERN – 47334)
- IBOR deel I Beleidsnota IBOR (INTERN – 47335)
- IBOR deel II Integraal Verzorgend OnderhoudsPlan (INTERN – 47336)
- IBOR deel III Kaart functionele eenheden (INTERN – 47337)
- IBOR deel IV Kwaliteitscatalogus op maat (INTERN – 47339)

- IBOR deel V Handreiking bewonersbetrokkenheid (INTERN – 47338)
- IBOR deel VI Rapportage nulmeting (INTERN – 47341)

Nr. begrotingswijzingen: n.v.t.

Aanleiding en grondslag van de nota

In 2009 heeft u kennis genomen van de kaderstellende notitie Schone Stad. Deze notitie is vervolgens aan de gemeenteraad voorgelegd, waarna deze een ambitie heeft vastgesteld voor het schoon en netjes houden van de openbare ruimte in de gemeente. Als vervolg hierop is in 2012 gestart met het opstellen van beleid voor IBOR: Integraal Beheer Openbare Ruimte.

Op 27 januari 2015 heeft u kennis genomen van de Beleidsnota IBOR en bijbehorende stukken. Daarop is het onderwerp IBOR geagendeerd voor een politiek beraad. Dit heeft plaatsgevonden op 15 april. Hierin zijn de aanwezige raadsleden aan de hand van een presentatie en een aantal vragen en stellingen meegenomen in de systematiek van IBOR.

Wat is IBOR?

Integraal beheer van de openbare ruimte gaat ervan uit dat de openbare ruimte als één geheel wordt ervaren. Dit betekent dat:

- de inrichting, het onderhoud en het gebruik van de openbare ruimte bij elkaar passen;
- de beheerwerkzaamheden (schoon, heel en veilig) voor alle beheeronderdelen (groen, grijs, blauw) op elkaar zijn afgestemd.

Met behulp van IBOR worden dus alle werkzaamheden in het beheer van de openbare ruimte op elkaar afgestemd. Tevens is dit een middel om kwaliteitsgestuurd te gaan werken. Met IBOR heeft de gemeente:

- een sturingsinstrument voor het gemeentebestuur om de kwaliteitsniveaus voor het beheer te bepalen;
- een beheerinstrument voor de gemeentelijke organisatie waarmee het vastgestelde kwaliteitsbeeld kan worden gerealiseerd;
- een communicatie-instrument voor bewoners (en bezoekers) van de gemeente dat duidelijkheid geeft over welke kwaliteit men kan verwachten en in hoeverre men daarop invloed heeft.

Onderdelen IBOR-map

IBOR omvat verschillende onderdelen met bijbehorende documenten, van een beleidsnota tot een bestek voor de uitvoering. Deze documenten zijn:

- O Introductie: een inleiding in de IBOR-map
- I Beleidsnota IBOR: het strategische beleidsdocument met de visie en ambities t.a.v. het beheer van de openbare ruimte
- II Integraal Verzorgend Onderhoudsplan (IVOP): de uitwerking van het verzorgend beheer met daarin scenario's voor de toekomstige kwaliteit
- III Kaart functionele eenheden: hierop is aangegeven welke gebieden de gemeente hanteert voor het beheer van de openbare ruimte
- IV Kwaliteitscatalogus: een beschrijving van de kwaliteitsniveaus hoog, basis en laag voor de 36 beheercategorieën die onder het verzorgend beheer vallen
- V Handreiking bewonersbetrokkenheid: bevat concrete ideeën voor het betrekken van bewoners bij het beheer
- VI Rapportage nulmeting: de resultaten van de nulmeting, zoals die in het begin van het IBOR-proces in september 2012 is gehouden
- VII Moederbestek onderhoud: bestek voor het verzorgend onderhoud waarin aan de hand van standaard bestekposten de verschillende kwaliteitsniveaus zijn omschreven
- VIII Handleiding meten: een handleiding voor het meten van de kwaliteit en prestaties in de fase van toezicht

Het totaal van deze documenten wordt de 'IBOR-map' genoemd. Al de beschreven onderdelen zijn nodig om IBOR op een goede wijze vorm te geven, aan te sturen en uit te voeren. Door dit in verschillende documenten te verdelen, kan op de verschillende niveaus in de gemeentelijke organisatie het juiste document worden gehanteerd – én hierover worden besloten. De raad gaat over de kaders:

deze staan in de Beleidsnota IBOR (deel I). Ook stelt de raad een kwaliteitsniveau vast voor het verzorgend beheer van de openbare ruimte. Het college over de uitvoering van die kaders, zoals vastgelegd in de delen II, III en IV. De overige delen zijn vooral van belang voor de ambtelijke organisatie: hoe wordt de uitvoering van IBOR vormgegeven en gemonitord. De resultaten van dit laatste worden vervolgens weer gerapporteerd aan het bestuur.

Relatie met sourcing en participatie

De invoering van IBOR betekent een andere omgang met het beheer van de openbare ruimte en heeft zo gevolgen voor vele aspecten van beheer. Twee actuele aspecten willen we er in dit verband uitlichten: sourcing en participatie.

De raad heeft besloten uitvoering van het beheer van de openbare ruimte te sourcen. Ongeacht de partij die deze taken gaat uitvoeren, betekent dit dat er een heldere opdracht van de gemeente aan de uitvoerende partij moet zijn. IBOR is hierin een belangrijk instrument. In beelden en beschrijvingen is aangegeven aan welke kwaliteit de openbare ruimte moet voldoen. In deel VII, het moederbestek, zijn deze beelden vertaald naar een opdracht. Dit moederbestek kan in zijn geheel of in delen worden uitgezet naar de opdrachtnemende partij of partijen. In deel VIII Handleiding meten is aangegeven hoe de uitvoering van de opdracht(en) vervolgens kan worden gemeten en gecontroleerd.

Bewoners, bedrijven of organisaties kunnen participeren in het beheer van de openbare ruimte door zelf werkzaamheden uit te voeren. Hiermee kunnen zij de kwaliteit verhogen. Hoofdstuk V van de IBOR-map gaat in op bewonersbetrokkenheid, hierin worden verschillende varianten en voorbeelden gegeven. Ook de 'right to challenge' is mogelijk: hierbij nemen bewoners zowel taken als bijbehorende budgetten over. Bij de opdrachtverlening aan derden, bijvoorbeeld via sourcing, dient rekening gehouden te worden met deze eventuele overheveling van taken en budgetten aan bewoners. Na vaststelling van IBOR zal vanuit het stadsdeelbeheer verdere uitvoering worden gegeven aan participatie. Hierbij is het van belang dat er per geval maatwerk wordt geleverd, er is geen blauwdruk voor participatie.

Alternatieven en voorgestelde keuze

Wij stellen u voor de kaders voor IBOR, zoals vastgelegd in de beleidsnota IBOR, ter vaststelling aan de raad voor te leggen. Ook vragen wij u het Integraal Verzorgend OnderhoudsPlan vast te stellen, waarmee u de aanpak en instrumenten voor kwaliteitsgericht werken in Almelo vastlegt. Tevens adviseren wij de raad voor te stellen voor het verzorgend beheer van de openbare ruimte te kiezen voor het scenario 'zuinig'. Dit is het scenario dat het best past bij de huidige (financiële) mogelijkheden. Hierbij worden in de verschillende gebieden de volgende kwaliteitsniveaus gerealiseerd:

<i>Functionele eenheid</i>	<i>Scenario Zuinig</i>
Centrum	Basis
Werken	Laag
Wonen	Basis
Hoofdroutes	Basis
Water en watergangen	Laag
Parken	Basis
Grote groengebieden	Laag
Groene longen	Laag
Accentpunt	Basis
Buitengebied	Laag

Dit scenario kost €3.000.000. Dit is ook het budget dat nu beschikbaar is voor deze taken. Bovengenoemde kwaliteiten kunnen dus met de huidige middelen worden gerealiseerd.

Indien in de toekomst de budgettaire mogelijkheden dit toelaten, kan worden gestreefd naar scenario 'balans', waarbij het centrum en de accentpunten kwaliteit 'hoog' hebben, of zelfs scenario 'wens', waarbij ook in de parken een hoge kwaliteit wordt gerealiseerd en er meer gebieden niveau 'basis' hebben. Deze scenario's kosten respectievelijk €250.000 (scenario 'balans') en €400.000 (scenario 'wens') meer.

Tevens stellen wij u voor de instrumenten 'kaart functionele eenheden' (deel III) en 'kwaliteitscatalogus op maat' (deel IV) voor Almelo vast te stellen. Met deze instrumenten wordt verder invulling gegeven aan de kaders en beheerniveaus die de raad vaststelt. De kaart functionele eenheden bevat de indeling van de gemeente in verschillende soorten gebieden: centrum, woongebieden/wonen, bedrijventerreinen/werken, parken, grote groengebieden, groene longen, buitengebied, accentpunten, hoofdroutes (incl. fietssnelweg), water en watergangen. Op basis van deze indeling kan gebiedsgericht worden gestuurd op de kwaliteit van de openbare ruimte. Met de vaststelling van de kaart functionele eenheden legt u deze gebiedsindeling voor het beheer vast.

De kwaliteitscatalogus beschrijft voor 36 beheercategorieën voor het verzorgend beheer de drie kwaliteitsniveaus hoog, basis en laag aan de hand van beelden en omschrijvingen. Deze omschrijvingen bevatten concrete en meetbare criteria en maken hiermee de kwaliteit meetbaar. De kwaliteitscatalogus is op maat gemaakt voor de gemeente Almelo, maar gebaseerd op landelijke standaard voor kwaliteitsnormering van de CROW (een kennisinstituut voor o.a. de openbare ruimte). Door de kwaliteitscatalogus vast te stellen, verklaart u deze beeldkwaliteitsbeschrijvingen van toepassing voor Almelo.

Resultaat extern overleg

N.v.t.

Risico-inventarisatie

Met IBOR wordt kwaliteitsgericht werken ingevoerd. Dit betekent een andere wijze van werken en een andere wijze van opdracht geven (en nemen) in het beheer van de openbare ruimte. Vaststelling van IBOR is een voorwaarde om goed invulling te kunnen geven aan onder andere sourcing van uitvoering van beheer (wat is de opdracht aan de uitvoerende partij) en participatie (welk niveau realiseert de gemeente).

Afstemming intern

beleidskader / juridisch / HRM / financieel / facilitair/ informatisering

De inhoud van de IBOR-documenten en de invulling van de instrumenten zijn zodanig dat deze bijdragen aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Het moederbestek onderhoud is het instrument om het sourcen van uitvoeringswerkzaamheden in de relatie opdrachtgever-opdrachtnemer goed vorm te geven. De handleiding meten geeft vervolgens weer op welke wijze toezicht kan worden gehouden op het bestek. De handreiking bewonersbetrokkenheid geeft voorbeelden van participatie in de openbare ruimte. Met deze laatste wordt met betrekking tot het beheer van de openbare ruimte invulling gegeven aan de raadsnoties 'the Right to Challenge' en 'Samen meer, partnerschap in relatie tot de kerntaken'.

Intern overleg

Resultaat intern overleg met sectoren / portefeuillehouder

Portefeuillehouder Stadsbeheer is akkoord.

Type voorstel(advies): B&W voorstel standaard

Communicatie

Reguliere persconferentie.